

Imię i nazwisko .....

klasa ..... Grupa A

1. Połącz w pary polskich kronikarzy i władców, za których czasów działali. Wpisz odpowiednie litery A–D.

a) Wincenty Kadłubek –	A. Bolesław Krzywousty
b) Jan Długosz –	B. Leszek Biały
c) Gall Anonim –	C. Kazimierz Wielki
d) Janko z Czarnkowa –	D. Kazimierz Jagiellończyk

2. Dokończ zadania.

W XI w. klasztory w Tyńcu i Mogilnie założyli .....

W XIII w. dotarł do Polski francuski zakon dobrowolnego ubóstwa, czyli .....

Jednym z najwybitniejszych rzeźbiarzy działających na terenie Polski był .....

3. Ustal, czy poniższe zdania są prawdziwe czy fałszywe. Wpisz do tabeli litery P lub F.

Szkoły kolegiackie realizowały program nauczania obejmujący siedem sztuk wyzwolonych.	
Nauczyciele w szkołach parafialnych nazywani byli magistrami.	
Pierwsze utwory literackie pisane po łacinie miały charakter hagiograficzny.	

4. Wyjaśnij krótko pojęcia.

relief – .....

palatium – .....

5. Jakie było znaczenie włączenia ziem polskich do kręgu kultury łacińskiej? Wymień trzy aspekty.

- .....
- .....
- .....

6. Przeczytaj tekst źródłowy autorstwa Wincentego Kadłubka i wykonaj polecenia.

Skoro wszyscy zwątpili o ocaleniu, ktoś biegle w sztuce złotniczej każe sporządzić kształty hełmów i puklerzy z byle jakiego drewna czy kory; niektóre z nich powleka srebrną glejtą, inne żółcią. Tarcze bowiem pociągnięte glejtą wydają się srebrne, żółcią zaś złote. Wynosi je na wysoki szczyt górski naprzeciw słońca, aby tym silniej odbłyскиwały. Argyraspidzi, niezwykłe zastępy Aleksandra, ujrawszy je, podejrzewają, że [to] stoją szyki w największym porządku. Przeto na leb na szyję wypadają z obozu, rozbiegają się na wszystkie strony, tu i tam wyszukują wrogów, myśląc, że rozpierzchli się w ucieczce. Ów bowiem mistrz już przedtem podpałił owe podobizny broni, aby nie można było zauważyć żadnego śladu podstępu, i kazał dużemu oddziałowi krzepkich ludzi ukryć się w zasadzce. Ci pierwszą część rozproszonych, którzy niebaczenie wpadli w zasadzkę, porywają i w pień wycinają; zwycięzcy przywdziewają zbroje zabitych i udają, że są towarzyszami Argyraspidów, toteż ilu tylko spośród takich wojowników przyłączyło się do nich, wszyscy padli ostrzem miecza przebici.

- a) Jakie cechy – według kronikarza – pozwoliły Polakom odeprzeć najazd Aleksandra Macedońskiego?

.....

.....

- b) Jaki mógł być cel rozpowszechniania podobnych opowieści?

.....

Imię i nazwisko .....

klasa ..... Grupa B

1. Połącz w pary polskich kronikarzy i władców, za których czasów działali. Wpisz odpowiednie litery A–D.

a) Gall Anonim –	A. Leszek Biały
b) Jan Długosz –	B. Bolesław Krzywousty
c) Wincenty Kadłubek –	C. Kazimierz Jagiellończyk
d) Janko z Czarnkowa –	D. Kazimierz Wielki

2. Dokończ zadania.

W XII w. klasztory w Jędrzejowie, Łeknie i Oliwie założyli .....

W XIII w. dotarł do Polski włoski zakon dobrowolnego ubóstwa, czyli .....

Uczony, który zalecał Janowi Olbrachtowi, by wprowadził tyranie, to .....

3. Ustal, czy poniższe zdania są prawdziwe czy fałszywe. Wpisz do tabeli litery P lub F.

XIV-wiecznych studentów w Polsce nazywano żakami.	
W szkołach parafialnych uczono łaciny i katechizmu także dziewczynki.	
Największą ceglana budowla gotycką na świecie jest kościół Mariacki w Gdańsku.	

4. Wyjaśnij krótko pojęcia.

hagiografia – .....

bakałarz – .....

5. Jakie było znaczenie włączenia ziem polskich do kręgu kultury łacińskiej? Wymień trzy aspekty.

- .....
- .....
- .....

6. Przeczytaj tekst źródłowy autorstwa Wincentego Kadłubka i wykonaj polecenia.

Skoro wszyscy zwątpili o ocaleniu, ktoś biegły w sztuce złotniczej każe sporządzić kształty hełmów i puklerzy z byle jakiego drewna czy kory; niektóre z nich powleka srebrną glejta, inne żółcią. Tarcze bowiem pociągnięte glejta wydają się srebrne, żółcią zaś złote. Wynosi je na wysoki szczyt górski naprzeciw słońca, aby tym silniej odbłyskiwały. Argyraspidzi, niezwykłe zastępy Aleksandra, ujrawszy je, podejrzewają, że [to] stoją szyki w największym porządku. Przeto na leb na szyję wypadają z obozu, rozbiegają się na wszystkie strony, tu i tam wyszukują wrogów, myśląc, że rozpierzchli się w ucieczce. Ów bowiem mistrz już przedtem podpałił owe podobizny broni, aby nie można było zauważyć żadnego śladu podstępny, i kazał dużemu oddziałowi krzepkich ludzi ukryć się w zasadzce. Ci pierwszą część rozproszonych, którzy niebacznie wpadli w zasadzkę, porywają i w pień wycinają; zwycięzcy przywdziewają zbroje zabitych i udają, że są towarzyszami Argyraspidów, toteż ilu tylko spośród takich wojowników przyłączyło się do nich, wszyscy padli ostrzem miecza przebici.

- a) Jakie cechy – według kronikarza – pozwoliły Polakom odeprzeć najazd Aleksandra Macedońskiego?

.....
 .....

- b) Jaki mógł być cel rozpowszechniania podobnych opowieści?

.....

42. Kultura średniowiecznej Polski
Zakres rozszerzony. Model odpowiedzi

Nr	Odpowiedzi – grupa A	Odpowiedzi – grupa B	Punktacja	
1.	a) – B	a) – B	1 punkt	0–4 punkty
	b) – D	b) – C	1 punkt	
	c) – A	c) – A	1 punkt	
	d) – C	d) – D	1 punkt	
2.	benedyktyni	cystersi	1 punkt	0–3 punkty
	dominikanie	franciszkanie	1 punkt	
	Wit Stwosz	Kallimach	1 punkt	
3.	P	P	1 punkt	0–3 punkty
	F	F	1 punkt	
	P	P	1 punkt	
4.	relief – zdobienie architektoniczne w postaci płaskorzeźby	hagiografia – dział piśmiennictwa obejmujący żywoty świętych	1 punkt	0–2 punkty
	palatium – rezydencja pałacowa / pałac	bakałarz – nauczyciel w szkole parafialnej	1 punkt	
5.	<ul style="list-style-type: none"> · Język łaciński nośnikiem kultury. · Duchowni fundamentem administracji młodego państwa. · Kształcenie nowych świeckich elit. · Wzmocnienie pozycji Polski na arenie międzynarodowej. · Rozwój architektury i piśmiennictwa. 		1 punkt za 1 aspekt	0–3 punkty
6.	a) Spryt, przebiegłość, odwaga, dobra organizacja, przewidywanie.		1 punkt	0–2 punkty
	b) Kadłubek buduje świadomość narodową i pomaga w narodzinach Rzeczypospolitej. Polacy mają być dumni ze swego państwa, swojej historii i swoich cech narodowych.		1 punkt	
RAZEM			17 punktów	